

Anna Rudzińska

Polskie Towarzystwo Socjologiczne

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 17/1, 127-129

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

K R O N I K A P O L S K A

NAUKI SPOŁECZNE TEMATEM OBRAD KC PZPR

„Nowe Drogi” (styczeń 1963), organ KC PZPR, zawierają następujące materiały z XI Plenum KC PZPR, które odbyło się 17—18 grudnia 1962 r. i miało za temat sprawy nauki i szkolnictwa wyższego: *Przemówienie wprowadzające* tow. Witolda Jarosińskiego, *Przemówienie końcowe* tow. Władysława Gomułki, *Uchwała XI Plenum KC PZPR*. W obradach sporo uwagi poświęcono naukom społecznym, w tym również socjologii. W tekście *Przemówienia wprowadzającego* czytamy m.in. (s. 15—16): „Pogłębiona została nieporównanie znajomość tradycji klasycznej myśli marksistowskiej oraz polskiej tradycji teorii socjalizmu. Ukazały się w tym zakresie cenne publikacje naukowe. Jednocześnie wciąż utrzymują się w naszej humanistyce, a w szczególności w naukach społecznych, liczne zjawiska ujemne, a nawet niepokojące. Występuje rozdźwięk między formalną i techniczną stroną tych nauk a ich treścią ideową oraz funkcjami ideologicznymi. Przejawia się to przede wszystkim w uleganiu burżuazyjnym teoriom i burżuazyjnej metodologii, w fałszywie rozumianym «obiektywizmie» wobec obcych ideologicznie poglądów. Zjawiska te występują w ostatnich latach w naszych naukach społecznych, najostrzej zaznaczając się w pewnych tendencjach empirycznej socjologii. Rozwój empirycznych badań społecznych jest niewątpliwie pożyteczny. Z tego nie wynika jednakże, że można przyjmować w tym zakresie bez zastrzeżeń określone kierunki metodologiczne socjologii burżuazyjnej. Tak zaś postępują ci, którzy utożsamiając badania socjologiczne z ankietowym badaniem świadomości ludzi przejmują w ten sposób nie tylko błędną metodologię, lecz również idealistyczne teorie burżuazyjnej socjologii. Klasycznym przykładem takiego błędnego stanowiska były badania przeprowadzone nad studentami warszawskiego środowiska [...] Rozdźwięk, o którym mowa, przejawia się również w braku ofensywności ideowej, w postaci rezygnacji z walki z obcymi poglądami”.

POLSKIE TOWARZYSTWO SOCJOLOGICZNE

W roku akademickim 1961/1962 PTS prowadziło nadal rozpoczętą w r. 1957 działalność odczytową, badawczą oraz wydawanie kwartalnika w języku angielskim pt. „The Polish Sociological Bulletin”. W okresie tym czynne były cztery oddziały PTS: Warszawa, Poznań, Łódź i Lublin. W stadium organizacji znajduje się Oddział w Krakowie.

W Oddziale Warszawskim zorganizowane zostały odczyty naukowców krajowych i zagranicznych na następujące tematy: prof. dr Reinhard Bendix (USA),

Max Weber — an Intellectual Portrait; prof. dr Jože Goriczar (Jugosławia), *Przemiany społeczne w Jugosławii w związku z rozwojem ekonomicznym regionów zacofanych* (w jęz. franc.); dr Magdalena Sokołowska, *O socjologii medycyny*; prof. dr Julian Hochfeld, *O socjologii społecznie zaangażowanej — pamięci C. W. Millsa*; prof. dr Sheila Patterson (Anglia), *Badania nad emigracją polską w Wielkiej Brytanii*; prof. dr G. W. Osipow (ZSRR), *Drugi rozwoju socjologii radzieckiej*.

Ponadto na Walnym Zebraniu PTS w Warszawie prof. dr Józef Chałasiński wygłosił odczyt: *Socjologia Spencera jako element społecznej samowiedzy inteligencji w Anglii, Polsce i Stanach Zjednoczonych w końcu XIX wieku*.

W Oddziale Poznańskim odbyły się zebrania z następującymi odczytami: dr Zbigniew Wierzbicki, *Kojarzenie się małżeństw w wsi N. na Podhalu*; prof. dr Tadeusz Szczurkiewicz, *Krytyka rozróżnienia: organizacja formalna, nieformalna i statusowa w zachodniej socjologii przemysłu*; doc. dr Janusz Ziółkowski, *Jednostka sąsiedzka w wielkim mieście a typy więzi społecznej*; prof. dr Józef Burszta, *Przemiany kulturowe wsi koszalińskiej*; dr Zbigniew Wierzbicki, *Tworzenie się świadomości narodowej na wsi małopolskiej*; dr Kazimierz Żygulski, *Zagadnienia socjologii filmu*.

Oddział Łódzki zorganizował następujące odczyty naukowe: prof. dr Jan Szczepański, *Ameryka — jak ją widziałem*; dr Kazimierz Żygulski, *Pojęcie ojczyzny we współczesnej niemieckiej socjologii*; prof. Corelli (Belgia), *Program socjaldemokracji niemieckiej przed I wojną światową*. Ponadto wygłoszone zostały dwie informacje bibliograficzne o socjologicznych publikacjach polskich i niemieckich przez dra Józefa Kądzelskiego i dra Kazimierza Żygulskiego.

W roku 1961 Łódzki Oddział PTS podjął współpracę z Łódzkim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w organizowaniu szkolenia dla pracowników gospodarczych, a w szczególności w organizowaniu kursu „Człowiek w zakładzie przemysłowym”.

Działalność Oddziału Lubelskiego szła w trzech kierunkach. Podobnie jak w okresie poprzednim odbywały się publiczne odczyty naukowe: mgr Zygmunt Pióro, *Możliwości socjotechniki urbanistycznej w Polsce Ludowej*; doc. dr Zygmunt Bauman, *Problem młodzieży: szkic teorii i wyniki badań*; mgr Teresa Kukołowicz, *Zagadnienie środowiska wychowawczego w polskiej literaturze pedagogicznej i socjologicznej*; dr Aleksander Matejko, *Socjologia na usługach przemysłu*.

Niezależnie od odczytów wprowadzono nową formę spotkań poświęconych przeglądowi i dyskusji nad nowościami z zakresu socjologii. Na jednym z zebrań mgr Teresa Kukołowicz, mgr Adam Stanowski i mgr Konstanty Turowski omówili nowości bibliograficzne z zakresu socjologii kultury i socjologii przemysłu.

Ponadto w ramach badań prowadzonych na zlecenie Wydziału Budownictwa, Urbanistyki i Architektury WRN przeprowadzono badania w Świdniku i Anopolu. Zespół złożony z członków Oddziału: mgr Edward Kubejko, mgr Piotr Kryczka, mgr Roman Bosak i mgr Jan Świętoń, przedstawił wyniki badań dotyczących miasta Świdnik pt.: *Miasto Świdnik — studium socjologiczno-urbanistyczne*. Natomiast zespół w składzie: mgr Roman Bosak, mgr Piotr Kryczka i mgr Edward Kubejko, przeprowadził badania w osadzie Anopol, w pow. kraśnickim, i przygotował opracowanie pt. *Anopol. Studium ośrodka ponadgromadzkiego*. Praca ta została przedstawiona i przedyskutowana na specjalnym zebraniu Oddziału.

W pierwszym kwartale roku 1962 odbyło się Walne Zebranie PTS, na którym wybrano trzech nowych członków Zarządu Głównego na miejsce trzech ustępujących na mocy obowiązującego statutu. Obecnie Zarząd Główny PTS liczy 13 osób,

przewodniczącym jest prof. dr Stanisław Ossowski, zastępcą prof. dr Stefan Nowakowski, sekretarzem doc. dr Maria Bielińska-Hirszowicz, skarbnikiem mgr Zygmunt Pióro. W skład Zarządu wchodzi: prof. dr Nina Assorodobraj, doc. dr Zygmunt Bauman, prof. dr Józef Chałasiński, doc. dr Antonina Kłoskowska, doc. dr Jan Lutyński, doc. dr Władysław Markiewicz, prof. dr Paweł Rybicki, prof. dr Jan Szczepański, doc. dr Janusz Ziółkowski.

W ubiegłym roku wydane zostały przez PTS dwa podwójne numery „The Polish Sociological Bulletin”, 1/2 i 3/4, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem w kraju i za granicą.

Ponadto PTS zorganizowało i przesłało na Światowy Kongres Socjologiczny w Waszyngtonie wystawę polskich wydawnictw socjologicznych z ostatnich dwóch lat. Wydawnictwa te wzbudziły duże zainteresowanie.

Dnia 29 marca 1963 odbyło się Walne Zebranie PTS, na którym referat naukowy wygłosił inż. Juliusz Poniatowski pt. *Stan i tempo przemian na wsi polskiej*.

Zarząd Główny PTS pozostał bez zmian. Na dzień 29 marca 1963 PTS liczyło 302 członków. W tej liczbie Oddział w Warszawie — 142 członków, w Łodzi — 38, w Lublinie — 22, w Krakowie — 20, w Poznaniu 77.

Anna Rudzińska

SOCJOLOGIA POLSKA NA V MIĘDZYNARODOWYM KONGRESIE SOCJOLOGICZNYM W WASZYNGTONIE

„Życie Warszawy” (9—10 września 1962 r.) dało korespondencję PAP z Waszyngtonu pt. *Polscy socjologowie w USA. Przyjęcie w ambasadzie PRL. „Charge d'affaires w Waszyngtonie, dr M. Dobrosielski — czytamy — wydał 6 bm. przyjęcie z okazji pobytu w stolicy USA grupy socjologów polskich, z prof. Szczepańskim na czele, którzy biorą udział w V Międzynarodowym kongresie socjologów*.

„Na przyjęcie, które zgromadziło około 300 osób, przybył m.in. przewodniczący obrad kongresu socjolog brytyjski prof. Marshall, wiceprzewodniczący prof. R. Koenig, przewodniczący amerykańskiego Towarzystwa Socjologicznego prof. R. Merton, członkowie wszystkich delegacji krajów socjalistycznych oraz delegaci z przeszło 30 krajów. Obecni byli również przedstawiciele departamentu stanu oraz dziennikarze amerykańscy i zagraniczni. Niezwykle liczny udział delegatów zagranicznych w przyjęciu, które upłynęło w bardzo serdecznej atmosferze, oceniano powszechnie jako dowód uznania dla socjologów polskich i ich wkładu do prac kongresu”.

„Delegacja polska na kongres — stwierdził w rozmowie z korespondentem PAP prof. Szczepański — przedstawiła 10 referatów i brała udział w dyskusjach — zarówno na posiedzeniach plenarnych, jak i w sekcjach. Doc. Podgórecki był przewodniczącym sekcji socjologii prawa, która zostanie przekształcona w stały podkomitet przy Międzynarodowym Towarzystwie Socjologicznym. Doc. Wiatr wygłosił referat w sekcji socjologii politycznej i na kongresie Amerykańskiego Towarzystwa Nauk Politycznych. Z uznaniem został przyjęty referat doc. Gostkowskiego. Przedstawił on wyniki badań dotyczących obrazu socjologii w umysłach czytelników czasopism literacko-społecznych w Polsce. Docenci Pohoski i Gałęski przemawiali na sekcjach zajmujących się zagadnieniami wsi i miasta, a prof. Minc wystąpił w dyskusji nad marksizmem i przemawiał na